

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства та
природокористування

Навчально-науковий інститут права
Кафедра конституційного права та галузевих дисциплін

07-02-122М

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
до практичних занять та самостійної роботи
з навчальної дисципліни
«Третейське судочинство»
для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
за освітньо-професійною програмою «Право»
спеціальності 081 «Право»
денної та заочної форм навчання

Рекомендовано науково-
методичною радою
з якості ННІ права
Протокол № 7 від 19.02.2024 р.

Рівне – 2024

Методичні вказівки до практичних занять та самостійної роботи з навчальної дисципліни «Третейське судочинство» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за освітньо- професійною програмою «Право» спеціальності 081 «Право» денної та заочної форм навчання. [Електронне видання] / Панкевич І. М. – Рівне : НУВГП, 2024. – 19 с.

Укладач: Панкевич І. М., доктор юридичних наук, професор кафедри конституційного права та галузевих дисциплін.

Відповідальний за випуск: Міщук І. В., кандидат юридичних наук, доцент та завідувач кафедри конституційного права та галузевих дисциплін.

Керівник групи
забезпечення спеціальності

Міщук І. В.

© І. М. Панкевич, 2024
© НУВГП, 2024

ЗМІСТ

1. Передмова.....	4
2. Тематика практичних занять	6
3. Контрольні заходи та засоби діагностики.....	7
4. Критерії та шкала оцінювання.....	7
5. Плани практичних занять.....	8
6. Завдання для ІДЗ.....	14
7. Рекомендовані підручники та навчальні посібники.....	16

ПЕРЕДМОВА

Програма навчальної дисципліни «Третейське судочинство» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавра спеціальності «Право».

У результаті вивчення дисципліни «Третейське судочинство» студенти набувають знання з організації та функціонування третейського суду, що сприяє засвоєнню передусім цивільного, господарського та цивільного процесуального права, яке дає змогу комплексно вирішувати проблеми захисту прав фізичних та юридичних осіб.

Компетентності:

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі у галузі правничої діяльності.

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК8. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК9. Здатність працювати в команді.

ЗК16. Здатність до ініціативності, генерування нових ідей, адаптації та дій в нових ситуації.

ЗК17. Здатність володіти навичками публічних виступів, ведення переговорів, професійної та наукової дискусії, підготовка та демонстрація результатів дослідження.

Фахові компетентності спеціальності:

СК1. Здатність застосовувати знання з основ теорії та філософії права, знання і розуміння структури правничої професії та її ролі у суспільстві.

СК3. Цінування та повага до гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння її правової природи.

СК7. Здатність застосовувати норми та інститути права, щонайменше з таких галузей, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, трудове право, кримінальне і кримінальне процесуальне право.

СК8. Здатність застосовувати правові принципи та доктрини.

- СК10. Здатність використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин.
- СК12. Здатність аналізувати правові проблеми та обґрунтовувати правові позиції.
- СК13. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ.
- СК14. Здатність до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації.
- СК19. Здатність до адаптації у професійному середовищі, вміння вирішувати складні професійні задачі, застосовуючи сучасні інформаційні технології.

Результати навчання:

- РН1. Визначати переконливість аргументів у процесі оцінки заздалегідь невідомих умов та обставин.
- РН3. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел.
- РН5. Давати короткий правовий висновок щодо окремих фактичних обставин з достатньою обґрунтованістю.
- РН6. Оцінювати недоліки і переваги певних правових аргументів, аналізуючи відому проблему.
- РН9. Самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна допомога, і діяти відповідно до отриманих рекомендацій.
- РН12. Доносити до респондента матеріал з певної правової проблематики доступно і зрозуміло.
- РН13. Знати та розуміти особливості реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права.
- РН14. Використовувати статистичну інформацію, отриману з першоджерел та вторинних джерел для правничої діяльності.
- РН15. Вільно використовувати для правничої діяльності доступні інформаційні технології і бази даних.
- РН16. Використовувати комп'ютерні програми, необхідні у правничій діяльності.
- РН17. Працювати в команді, забезпечуючи виконання завдань команди.

РН21. Готувати проекти необхідних актів застосування права відповідно до правового висновку зробленого у різних правових ситуаціях.

РН22. Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях.

2. Тематика практичних занять

№	Назва теми	К-сть годин, денна форма	К-сть годин, заочна форма
1	Тема 1. Становлення та розвиток інститутів альтернативних способів вирішення спорів.	1	
2	Тема 2. Третейське судочинство, як одна із форм захисту суб'єктивних прав.	1	
3	Тема 3. Порядок створення третейських судів. Види третейських судів.	2	1
4	Тема 4. Формування складу третейського суду. Вимоги до третейських судів.	2	
5	Тема 5. Третейська угода.	2	2
6	Тема 6. Третейський розгляд.	2	1
7	Тема 7. Рішення третейського суду.	2	2
8	Тема 8. Виконання рішення третейського суду.	2	2
9	Тема 9. Оскарження та скасування рішень третейського суду.	2	
	Всього	16	8

3. Контрольні заходи та засоби діагностики

Поточний контроль знань студентів з навчальної дисципліни проводиться у формах:

- оцінювання роботи студента на лекціях;
- опитування на практичних заняттях;
- опрацювання завдань для самостійної роботи;
- написання модульних контролів.

4. Критерії та шкала оцінювання

Для досягнення цілей та завдань курсу здобувачам потрібно вчасно виконати завдання зі складання та оформлення документів, вчасно здати модульні контролі знань.

Викладач проводить оцінювання індивідуальних завдань студентів шляхом усного опитування та письмових завдань.

Також, студент під наглядом викладача самостійно оцінює свою роботу.

За вчасне та якісне виконання завдань, студент отримує такі обов'язкові бали:

49 балів за усні та письмові завдання (по 7 балів за кожен практичну);

11 балів за індивідуально-дослідне завдання;

20 балів – модуль 1;

20 балів – модуль 2.

Усього 100 балів.

Здобувачі можуть отримати додаткові бали за: виконання рефератів, есе дослідницького характеру за темою курсу. Тему можуть дослідницької роботи вибрати самостійно за погодженням із викладачем. Додаткові бали здобувачам також можуть бути зараховані за конкретні пропозиції з удосконалення змісту навчальної дисципліни.

Модульний контроль проходить у формі тестування. У тесті 30 запитань різної складності: рівень 1 – 20 запитань по 0,5 бала (10 балів), рівень 2 – 9 запитань по 0,9 бали (8,1 бали), рівень 3 – 1 запитання по 1,9 бали (1,9 бали). Усього – 20 балів.

5. ПЛАНИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ТРЕТЕЙСЬКОГО СУДОЧИНСТВА

Тема 1. Становлення та розвиток інститутів альтернативних способів вирішення спорів.

1. Історія становлення та розвитку третейських судів.
2. Поняття третейського суду.
3. Загальні положення третейського судочинства.
4. Третейська угода та формування третейських судів.

Завдання до теми:

1. Виписати ключові поняття теми: третейський суд, судочинство, третейська угода.
2. Напишіть есе на тему «Третейське судочинство в діяльності юриста».

Тема 2. Третейське судочинство, як одна із форм захисту суб'єктивних прав.

1. Загальна характеристика порядку розгляду спорів третейським судом.
2. Спільні і відмінні риси розгляду справ державними та третейськими судами.
3. Роль та місце третейського суду в системі органів захисту суб'єктивних прав.
4. Розгляд спорів в третейських судах: переваги та недоліки.
5. Сфера застосування третейського судочинства.
6. Загальна характеристика джерел правового регулювання третейського судочинства.
7. Історія міжнародно-правової уніфікації норм, що регулюють альтернативні способи вирішення спорів.

Завдання до теми:

1. Охарактеризуйте порядок розгляду спорів третейським судом.
2. Здійсніть порівняльну характеристику щодо розгляду справ державним і третейським судом.
3. Яку роль відіграє третейський суд в системі органів захисту суб'єктивних прав?
4. Назвіть інші альтернативні способи вирішення спорів.

Тема 3. Порядок створення третейських судів. Види третейських судів.

1. Принципи організації і діяльності третейського суду.
Завдання третейських судів.

2. Види третейських судів. Поняття постійно діючих третейських судів і їх загальна характеристика.

3. Порівняльно-правовий аналіз регламентів постійних третейських судів.

4. Порядок створення третейських судів. Правове регулювання їх створення.

5. Етапи та стадії створення третейських судів.

6. Державна реєстрація постійно діючого третейського суду. Положення про постійно діючий третейський суд та регламент третейського суду.

Завдання до теми:

1. Охарактеризуйте завдання третейських судів та принципи їх діяльності.
2. Що таке постійно діючий третейський суд. Які є види третейських судів?
3. Регламенти постійно діючих третейських судів.
4. Назвіть порядок створення третейських судів.
5. Охарактеризуйте етапи створення третейських судів.

Тема 4. Формування складу третейського суду. Вимоги до третейських суддів.

1. Формування складу третейського суду.
2. Відмінності формування складу постійно діючого третейського суду та суду adhoc.
- 3.Вимоги до третейських суддів. Порядок обрання головуючого.
- 4.Повноваження суддів третейського суду при розгляді справ. Контракти третейських суддів.
- 5.Підстави та порядок відводу чи самовідводу третейського судді.
6. Причини припинення повноважень третейського судді, складу третейського суду. Порядок заміни третейського судді.

Завдання до теми:

1. Опишіть формування складу третейського суду.
2. Що таке суд «adhoc»?
3. Які є вимоги до третейських суддів?
4. Назвіть повноваження третейських суддів під час розгляду справ.
5. Які можуть бути підстави припинення повноважень третейського судді або складу третейського суду.
6. Охарактеризуйте порядок заміни третейського судді.

Тема 5. Третейська угода

- 1.Поняття і правова природа третейської угоди як правової основи для передачі суперечки на розгляд третейського суду.
2. Визначення терміну “третейська угода” за законодавством різних країн світу.
- 3.Вимоги до форми третейської угоди в Україні.
- 4.Істотні і факультативні умови третейської угоди.
- 5.Третейська угода і правонаступництво сторін.
- 6.Підстави для визнання третейської угоди недійсною.
- 8.Концепція автономності третейської угоди.

Завдання до теми:

1. Що таке третейська угода? В чому полягає її правова суть?
2. Складіть порівняльну таблицю застосування третейських угод в різних країнах світу.

3. Третейське застереження і третейський запис: дайте визначення поняттям.
4. Назвіть основні та другорядні умови третейської угоди.
5. В яких випадках третейська угода може бути визнана недійсною?
6. Доктрина “компетенція компетенції”: що це?

МОДУЛЬ 2. ПРОЦЕДУРА РОЗГЛЯДУ СПРАВИ ТРЕТЕЙСЬКИМ СУДОМ. РІШЕННЯ ТРЕТЕЙСЬКОГО СУДУ

Тема 6. Третейський розгляд

- 1.Юрисдикція третейських судів.
- 2.Порядок звернення до третейського суду.
- 3.Забезпечення позову.
- 4.Порядок (процедура) розгляду справи по суті.
- 5.Принципи третейського судочинства.
- 6.Початок третейського провадження.
- 7.Визначення правил процедури.
- 8.Визначення місця проведення і мови третейського розгляду.
- 9.Обрання норм права, які застосовуються при розгляді даної справи.
- 10.Дослідження доказів.
- 11.Призначення експертизи.
- 12.Строки розгляду справи в третейському суді.

Завдання до теми:

1. **Окресліть юрисдикцію третейських судів.**
2. Який існує порядок звернення до третейського суду?
3. Позов та позовна заява.
4. Опишіть порядок розгляду справи по суті.
5. На який принципах та засадах ґрунтується третейське судочинство.
6. Коли відбувається початок третейського провадження?
7. Яким чином визначається місце проведення та мова третейського розгляду?

8. Процедура дослідження доказів та призначення експертизи.
9. Охарактеризуйте строки розгляду справи в третейському суді.

Тема 7. Рішення третейського суду

1. Види рішень третейського суду.
2. Поняття та види ухвал, що постановляються третейським судом. Вимоги до третейських рішень.
3. Підстави припинення розгляду справи в третейському суді.
4. Можливість укладання сторонами спору мирової угоди.
5. Форма і зміст третейського рішення. Додаткові рішення.
6. виправлення недоліків рішення третейським судом.
7. Юридична сила рішень третейського суду.

Завдання до теми:

1. Знайдіть та проаналізуйте різні види рішень третейського суду.
2. Що таке ухвала третейського суду та які ви можете назвати вимоги до третейських рішень.
3. Назвіть підстави припинення розгляду справи в третейському суді.
4. За яких умов/підстав сторони можуть домовитися про укладення мирової угоди?
5. Опрацюйте одне із третейських рішень. Охарактеризуйте його форму та зміст.
6. Якою є юридична сила третейських рішень?

Тема 8. Виконання рішення третейського суду

1. Суб'єкти визнання та виконання третейських рішень.
2. Підстави для відмови у визнанні рішень і відмови у виконанні рішень третейського суду.
3. Порядок та підстави звернення за примусовим виконанням рішення третейського суду.

Питання для самоконтролю:

1. Назвіть види суб'єктів визнання та виконання третейських рішень.
2. Назвіть підстави для відмови у визнанні рішень і відмови у виконанні рішень третейського суду.
3. Опишіть порядок та підстави звернення за примусовим виконанням рішення третейського суду.

Тема 9. Оскарження та скасування рішень третейського суду

1. Юридична сила рішень третейського суду.
2. Можливість перегляду рішення.
3. Підстави та порядок оскарження рішення третейського суду.
4. Форма, зміст та строки заяви про оскарження рішення третейського суду.
5. Підстави та порядок скасування рішення третейського суду.
6. Форма, зміст та строки заяви про скасування рішення третейського суду.

Питання для самоконтролю:

1. У чому полягає юридична сила рішень третейського суду?
2. Чи можливий перегляд рішень третейського суду? Якщо так, яка його процедура?
3. Назвіть підстави та порядок оскарження рішень третейського суду.
4. Складіть заяву про оскарження рішення третейського суду. Охарактеризуйте її форму та зміст. У які строки може бути подана така заява?
5. Складіть заяву про скасування рішення третейського суду. Охарактеризуйте її форму та зміст. У яких випадках вона може бути подана та у які строки?

6. САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ

Самостійна робота сприяє кращому засвоєнню студентами матеріалу з навчальної дисципліни «Судова бухгалтерія» та формуванню у них навичок та вмінь отримати додаткові знання.

Формами самостійної роботи студентів є:

- доопрацювання матеріалів лекцій та опрацювання літератури, що пропонується до вивчення за темами навчальної дисципліни;

- підготовка до практичних (семінарських) занять, виконання завдань по темах практичних;

- робота в інформаційних мережах;

- вибір теми, розробка плану та написання реферативної роботи.

Результативність самостійної роботи оцінюється під час заслуховування та обговорення та захисту рефератів, поточного модульного контролю знань, перевірки письмових відповідей та підсумкового оцінювання успішності студентів.

Перелік тем для рефератів

1. Історія становлення та розвитку третейських судів.
2. Поняття третейського суду.
3. Загальні положення третейського судочинства.
4. Третейська угода та формування третейських судів.
5. Загальна характеристика порядку розгляду спорів третейським судом.
6. Спільні і відмінні риси розгляду справ державними та третейськими судами.
7. Роль та місце третейського суду в системі органів захисту суб'єктивних прав.
8. Розгляд спорів в третейських судах: переваги та недоліки.
9. Сфера застосування третейського судочинства.
10. Загальна характеристика джерел правового регулювання третейського судочинства.
11. Історія міжнародно-правової уніфікації норм, що регулюють альтернативні способи вирішення спорів.

12. Принципи організації і діяльності третейського суду.
Завдання третейських судів.

13. Види третейських судів. Поняття постійно діючих третейських судів і їх загальна характеристика.

14. Порівняльно-правовий аналіз регламентів постійних третейських судів.

15. Порядок створення третейських судів. Правове регулювання їх створення.

16. Етапи та стадії створення третейських судів.

17. Державна реєстрація постійно діючого третейського суду. Положення про постійно діючий третейський суд та регламент третейського суду.

18. Поняття і правова природа третейської угоди як правової основи для передачі суперечки на розгляд третейського суду.

19. Визначення терміну “третейська угода” за законодавством різних країн світу.

20. Вимоги до форми третейської угоди в Україні.

21. Істотні і факультативні умови третейської угоди.

22. Третейська угода і правонаступництво сторін.

23. Підстави для визнання третейської угоди недійсною.

24. Концепція автономності третейської угоди.

25. Юрисдикція третейських судів.

26. Порядок звернення до третейського суду.

27. Забезпечення позову.

28. Порядок (процедура) розгляду справи по суті.

29. Принципи третейського судочинства.

30. Початок третейського провадження.

31. Визначення правил процедури.

32. Визначення місця проведення і мови третейського розгляду.

33. Обрання норм права, які застосовуються при розгляді даної справи.

34. Дослідження доказів.

35. Призначення експертизи.

36. Строки розгляду справи в третейському суді.

37. Види рішень третейського суду.

7.Рекомендована література

Основна література:

1. Альтернативні способи вирішення цивільних спорів за законодавством України : навчальний посібник / Верба-Сидор О. Б., Воробель У. Б., Грабар Н. М., Дутко А. О., 2.Юркевич Ю. М.; за ред. канд. юрид. наук, доц. О. Б. Верби Сидор. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2021. 416 с.
3. Вступ до альтернативного вирішення спорів : навч. посібник / під редакцією У. Гельмана, Н. Л. Бондаренко-Зелінської. Хмельницький. 2017.
4. Альтернативні способи вирішення спорів : навч. посіб. / М. Я. Білак, Ю. Д. Притика, О. М. Спектор, М. М. Хоменко; за заг. ред. Ю. Д. Притики. Харків : Право, 2019. 264 с
5. Переверзев І. О. Третейське судочинство у сфері господарської діяльності: проблеми застосування та шляхи вирішення. *Forum Prava*, 2017. (5). 2017. С. 298–304.
4. Головачов Я. Врегулювання спорів за участю судді: «Що?» і «Як?». *Юридична газета online*. No9 (715). 2020. URL: <https://yur-gazeta.com/publications/practice/sudova-praktika/vregulyuvannya-sporiv-za-uchastyu-suddi-shcho-i-yak.html>
5. Жданюк А. В. Щодо історико-філософських аспектів розвитку уявлень про конфлікт у системі правовідносин. *Вісник Університету імені Альфреда Нобеля. Серія «Педагогіка і психологія»*. Педагогічні науки. 2017. No 1 (13)б .2017. С. 14–20.

6. Коцюруба А. Примирні процедури в цивільному судочинстві України. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Юридичні науки*. 2020. № 2 (113). С. 28–32.
7. Любченко Я. П. Альтернативні способи вирішення правових спорів: теоретико-правовий аспект : дис. канд. юрид. наук: 12.00.01. Харків, 2018. 249 с.
8. Мельник Я. Онтологічний дискурс цивільного судочинства в аспекті граней конфліктного права. *Підприємництво, господарство, право*. 2018, №9. С. 284.
9. Огляд практики Касаційного цивільного суду у складі Верховного Суду у справах щодо надання дозволу на виконання рішень міжнародних комерційних арбітражних судів та їх оспорювання /Упоряд.: канд. юрид. наук Д. Д. Луспенник, канд. юрид. наук Ю. В. Черняк; відпов. за вип.: д-р юрид. наук М. М. Шумило. Київ, 2019. Вип. 2. 33 с.
10. Поширення литовського досвіду альтернативного вирішення спорів в Україні. *Зб. наук. праць учасників міжнар. семінару (Київ, 22 жовт. 2020 р.)* / За заг. ред. Ірини Ізарової, Вітаутаса Некрошюса. Київ : ВД Дакор, 2020. 142 с.
11. Chankova D., Pankevych I., Dynamic Elements in the Contemporary Business Law: contributions to the 9th International Conference *Perspectives of Business Law in the Third Millennium*, Bucharest: Adjuris International Academic Publisher, 2019, 304 p.

12. Pankevych I. Constitutional Human and Citizen Rights to Entrepreneurial Activity. *Perspectives of Law and Public Administration*. Volume 8, Issue 2, December 2019. P. 343–351.

13. Pankevych I. Constitutional Guarantees for Ownership Rights and the Development of the Market Economy. *Dynamic Elements in the Contemporary Business Law: contributions to the 9th International Conference Perspectives of Business Law in the Third Millennium, 2019.* / eds. D. Chankova, I. Pankevych, Bucharest : Adjuris International Academic Publisher. P. 252–266.

14. Pankevych I. The Legal Mechanism for Regulating of Entrepreneurial Activity in Ukraine: Requirements and Limitations. *Wissenschaftliches Sammelwerk Der Ukrainischen Freien Universität, Reiche: Studia*. Band 23, München, 2018/2019. P. 29–37.

15. Gizicki W., Pankevych I. Theoretical, methodological and practical support of crisis management processes in border areas. Lublin 2021. 341 p.

Закони та інші нормативно-правові акти:

1. Закон України «Про третейські суди». *Відомості Верховної Ради України*. 2004. № 35. С.412

2. Цивільний процесуальний кодекс України: Закон України від 18 березня 2004 року № 1618-IV. (із змінами та доповненнями).URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15#Text>

3. Господарський процесуальний кодекс України : Кодекс України
від 06.11.1991 No 1798-XII. URL:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-12#Text>

Наукова література

Інформаційні ресурси

1. <http://www.nbu.gov.ua> – бібліотека ім. В.І. Вернадського
2. <http://zakon.rada.gov.ua> – Верховна Рада України
3. <http://www.president.gov.ua> – Президент України
4. <http://www.kmu.gov.ua> – Кабінет Міністрів України
5. <https://supreme.court.gov.ua> – Верховний суд України
6. <https://my.gov.ua> – Єдиний державний портал надання адміністративних послуг
7. <https://reestr.court.gov.ua> – Єдиний реєстр судових рішень
<https://id.court.gov.ua> – Електронний суд